

Evropský rok občanů: Evropské občanství neznamená jen právo cestovat

Praha, 8. ledna 2013: Letos si Evropská unie připomíná 20 let od doby, kdy vznikl pojem evropského občanství, což je i jeden z hlavních důvodů, proč byl rok 2013 zvolen Evropským rokem občanů. Široká veřejnost si spojuje evropské občanství především s možností volně cestovat, nicméně za tímto pojmem se skrývá daleko víc. Jak uvedla **Andrea Matušáková** ze Zastoupení Evropské komise v České republice, „občané svých evropských práv nedostatečně využívají“. Důvod je jednoduchý - o svých právech totiž často ani nevědí a nemají představu o tom, jakým způsobem je možné je vymáhat. To je důvod, proč se Evropská komise rozhodla zaměřit se v letošním roce na tuto problematiku a posílit informovanost široké veřejnosti. „Cílem je také zvýšit zájem o účast v příštích volbách do Evropského parlamentu, které se budou konat v roce 2014“, doplnila Matušáková.

Volný pohyb osob v rámci EU je jednou ze čtyř hlavních svobod občanů EU. „*Nicméně migrace pracovníků je velmi nízká*“, potvrdil ředitel odboru Evropské unie a mezinárodní spolupráce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR **Miroslav Fuchs**. Důvody k tomu jsou různé. „*Na jedné straně existují jisté tradiční překážky specifické pro region Evropy, jako například určitá fixace na rodinu a místo bydliště, na druhé straně tomu brání i institucionální a legislativní bariéry*“, vysvětlil Fuchs. Přestože právní předpoklady pro přesun za prací do jiného členského státu jsou zakotvené v evropské legislativě, ne vždy jsou tyto principy ve skutečnosti aplikované. Na vině jsou přitom nejen zaměstnavatelé, ale i veřejné orgány členských států. Hlavními překážkami jsou například komplikované uznávání profesních kvalifikací, omezený přístup k volným pracovním místům ve veřejném sektoru nebo diskriminace přeshraničních pracovníků. Velmi často jsou také na uchazeče o zaměstnání kladeny neoprávněné jazykové požadavky. Fuchs potvrdil, že potenciálním migrujícím zaměstnancům chybí dostatečná informovanost o svých právech a možnostech, jak se jich domáhat v případě porušení. Toho si je vědoma i Evropská komise, která se zatím snaží tento trend změnit prostřednictvím nástrojů, jakými jsou například EURES nebo SOLVIT. Cílem EURES je úzká spolupráce služeb zaměstnanosti v členských státech EU, tak aby se co nejvíce sladila nabídka a poptávka na pracovním trhu. V současné době je v síti EURES registrováno přes 1 milion volných pracovních míst. Reforma systému EURES prováděná v současné době by měla z tohoto projektu učinit účinný nástroj na podporu mobility na trhu práce EU. K lepšímu uplatnění a vymáhání práv migrujících pracovníků chystá EK novou legislativní normu.

Další z nástrojů na vymáhání práv občanů EU, již zmiňovaný SOLVIT, představil ředitel odboru evropských záležitostí a vnitřního trhu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR **Jan Havlík**. Jak uvedl v úvodu, zkratka SOLVIT znamená v anglickém jazyce „vyřeš to“, což je i hlavním cílem této služby. SOLVIT totiž nabízí bezplatné řešení sporů na vnitřním trhu EU mimosoudní cestou, a nabízí tak ideální možnost, jak se domoci svých práv bez zbytečných výdajů. „*Hlavními principy SOLVITU jsou stručnost a rychlost, řešení sporu by nemělo trvat déle než 10 týdnů*“, doplnil Havlík. Síť SOLVIT je tvořena 30 centry a v České republice funguje tato služba od roku 2004. Řeší stížnosti na porušení práva EU ze strany správního orgánu jak u jednotlivých občanů, tak i podnikatelů a podnikatelských sdružení, avšak na vnitrostátní nebo soukromoprávní případy se tato služba nevztahuje. Ročně se celoevropsky řeší asi 1 300 případů a i přes takový objem řešených případů vykazuje SOLVIT úctyhodnou úspěšnost 90%. „*Česká republika v tomto ohledu patří mezi státy se spíše vyšší úspěšností řešení sporů*“, dodal Havlík. O evropských právech informuje také portál Vaše Evropa, který se zaměřuje na praktické tipy jak pro občany EU a jejich rodinné příslušníky, tak i pro podniky se sídlem v EU. Pokud občané nenajdou odpověď na svůj dotaz, mohou se obrátit na službu Evropské komise, [Vaše Evropa Poradenství](#), poskytující právní poradenství o EU právech zdarma. „*Zpravidla poskytujeme rady týkající se zdravotního pojištění, podpory při nezaměstnanosti či nároků na dávky*“, uvedla **Michaela Suchardová**, právnička pro zmíněnou službu. „*Cenné informace na portálu najdou i podnikatelé, například z oblasti volného pohybu výrobků nebo daní*“, dodala.

U volného pohybu ovšem výčet práv občanů EU zdaleka nekončí. „*Rozvoj práv občanů EU se vyvíjel od možnosti volného pohybu po právo volit, přičemž velkým milníkem byla Maastrichtská smlouva z roku 1993, ve které bylo smluvně stanoveno občanství EU*“, uvedl **Jan Durica** ze Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR. Dodal, že občané mají právo volit a být voleni ve volbách do Evropského parlamentu, ale i

v místních volbách, pokud se nacházejí v místě svého dlouhodobého či trvalého pobytu, právo na konzulární pomoc ze strany velvyslanectví či konzulátu jiného členského státu na území nečlenského státu, kde jejich stát nemá zastoupení, právo na sepsání petice atd. Upozornil také na novinku v podobě Evropské občanské iniciativy, která umožňuje milionu občanů z alespoň sedmi členských států navrhnout Evropské komisi, aby se legislativně zabývala určitou oblastí. Upozornil také na to, že evropské občanství nenahrazuje státní občanství, pouze ho doplňuje a občané ho nabývají automaticky.

Postoj odborů k otázkám evropského občanství vysvětlil **Vít Samek**, vedoucí právního a sociálně-ekonomického oddělení Českomoravské konfederace odborových svazů. Podle něj je velice důležité posílit zájem o tyto otázky, což povede ke zlepšení sociálního dialogu. „Evropa, to jsou dnes vlastně dvě Evropy v jedné. Na jednu stranu se na úrovni EU vede velice úspěšně sociální dialog, na druhou stranu na národní úrovni je kolektivní vyjednávání slabé“, řekl Samek. Opět se vrátil k otázce migrace za prací a uvedl, že v EU se s vyšší nezaměstnaností paradoxně zvyšuje neochota občanů hledat práci v jiném členském státě. Jako důvod vidí zejména vysoké transferové náklady a jazykové bariéry například oproti Spojeným státům. Upozornil také na téměř se neměnicí mzdový diferenciál mezi starými a novými členskými státy, což má za následek jednosměrný pohyb pracovních sil z východu na západ. V souvislosti podpory migrace pracovníků podtrhl význam uplatňování principů flexikurity.

V následné debatě představil stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru jeden z jeho členů **Pavel Trantina**. Zmínil především závažný fakt, že oproti předchozím rokům několikanásobně klesla finanční podpora vyhrazená na aktivity letošního roku občanů, což podle něj bohužel ukazuje stále nedostatečný zájem o tato témata.

Fotografie z akce

Další informace o akci

Debatu pořádaly dne 8. ledna 2013 Zastoupení Evropské komise v ČR a Informační kancelář Evropského parlamentu v ČR Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a CEBRE – Českou podnikatelskou reprezentací při EU. Více informací naleznete [zde](#).

Kontakt pro novináře

Alena Vlačihová, ředitelka CEBRE – Česká podnikatelská reprezentace při EU v Bruselu
Tel: +32 2/502 07 66 / Tel: +420 246 031 707 (pouze pro volání z ČR) / www.cebrecz

O CEBRE

CEBRE - Česká podnikatelská reprezentace při EU byla vytvořena Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR s podporou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, aby prezentovala a obhajovala české podnikatelské zájmy před evropskými institucemi a u evropských podnikatelských federací přímo v Bruselu.

Partner debaty:

Mediální partneri debaty:

Tato debata je organizována jako součást projektu Zastoupení Evropské komise v ČR a Informační kanceláře Evropského parlamentu v ČR s cílem komunikovat aktuální evropská témata vůči široké skupině odborné i laické veřejnosti realizovaného Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR ve spolupráci s CEBRE – Českou podnikatelskou reprezentací při EU. Více informací na prague@cebrecz.

